

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 31Cob/52/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6119256663
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Tischlerová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:6119256663.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Tischlerovej a členov senátu Mgr. Lucie Mizerovej a JUDr. Daniela Ilavského, v právnej veci žalobcu: UNIQA Management Services, s.r.o., so sídlom Evropská 810/136, Vokovice, Praha, Česká republika, IČO: 256 72 703, podnikajúceho na území Slovenskej republiky prostredníctvom: UNIQA Management Services, s.r.o., organizačná zložka Slovensko, so sídlom Krasovského 3986/15, Bratislava - mestská časť Petržalka, IČO: 50 008 056, zastúpeného splnomocnencom: SOUKENÍK – ŠTRPKA, s. r. o., so sídlom Šoltésovej 14, Bratislava, IČO: 36 862 711, proti žalovanému: Vladimír Biľo, nar. XX.X.XXXX, bytom A. XX, B., podnikajúcemu pod obchodným menom: Ing. Vladimír Biľo - LAUREOLA, IČO: 34 718 206, s miestom podnikania Olympijská ulica 6560/26, Trnava, zastúpenému advokátom: JUDr. Igor Kovačik, so sídlom Panenská 7, Bratislava, o zaplatenie 9.800 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 25Cb/76/2019-115 z 21. marca 2022, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

II. Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 9.800 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 9.800 eur od 15.12.2017 do zaplatenia, paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 40 eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku a výrokom II. uložil žalovanému povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 %.

Rozhodnutie odôvodnil právne aplikáciou ust. § 1 ods. 2, § 2 ods. 2 písm. c/, § 261 ods. 1, § 265, § 266 ods. 1, 3, § 269 ods. 2, § 369 ods. 1, 2, § 369c ods. 1, § 391 ods. 1, § 397, § 652 ods. 1, § 660 ods. 1, § 661, § 662 ods. 1 až 3, § 658 ods. 2, § 659 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „Obchodný zákonník“ alebo „ObZ“), § 36 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“ alebo „OZ“), § 2 ods. 1, 5, § 6 ods. 2 písm. b) zákona č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o finančnom sprostredkovaní“), § 3 ods. 1 písm. d) bod 6 zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon), čl. 11 Smernice rady č. 86/653/EHS z 18. decembra 1986 o koordinácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa samostatných obchodných zástupcov (ďalej len „Smernice“), § 1 ods. 1, § 2 nariadenia vlády SR č. 21/2013 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Obchodného zákonníka.

Vecne dôvodil, že žalobca sa v konaní domáhal od žalovaného ako bývalého finančného agenta zaplata sumy 9.800 eur s príslušenstvom, a to titulom vrátenia špeciálnej provízie, na ponechanie ktorej žalovanému zanikol nárok. Nárok na vrátenie špeciálnej provízie vo výške 9.800 eur pozostával z adaptačnej provízie MOS (manažér obchodnej skupiny) vo výške 7.600 eur, adaptačnej provízie FS (finančný sprostredkovateľ) vo výške 600 eur a provízie za úspešnú adaptáciu nováčika vo výške 1.600 eur. Zmluvný vzťah trval od 1.6.2013 do dňa 30.3.2015, teda menej ako dva roky, konkrétne 21 mesiacov, počas ktorých boli uzatvorené 3 zmluvy o finančnom sprostredkovaní, a to dňa 1.6.2013, 1.1.2014 a 1.3.2014. Vzhľadom na to, že v súlade s podmienkami uvedenými v zmluve a províznych podmienkach došlo k zániku nároku na výplatu provízie, vyzval žalobca žalovaného na úhradu celej dlžnej sumy vo výške 10.357,19 eura v lehote 10 dní odo dňa prevzatia výzvy. Žalovaný prevzal výzvu na zaplataenie dňa 4.12.2017, avšak k dobrovoľnej úhrade nedošlo. Žalobca si v tomto konaní uplatnil nárok na vrátenie už vyplatených provízií len vo výške 9.800 eur spolu s úrokom z omeškania a náhradou nákladov súvisiacich s uplatnením pohľadávky. Žalovaný so žalobou nesúhlasil a žiadal ju zamietnuť.

Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie oboznámením sa listinnými dôkazmi, a to predovšetkým so záverečným vyúčtovaním, zmluvou o finančnom sprostredkovaní pre pozíciu viazaný finančný agent - finančný sprostredkovateľ zo dňa 1.6.2013, zmluvou o finančnom sprostredkovaní pre pozíciu viazaný finančný agent - manažér obchodnej skupiny zo dňa 1.1.2014, zmluvou o finančnom sprostredkovaní pre pozíciu viazaný finančný agent zo dňa 1.3.2014, dohodou o ukončení zmluvy o finančnom sprostredkovaní zo dňa 24.3.2015, províznych podmienkami pre pozíciu Finančný sprostredkovateľ, prílohou č. 1 Províznych podmienok Životné poistenie, províznych podmienkami pre pozíciu Manažér obchodnej skupiny, províznych podmienkami IS AXA, prílohou č. 2-Špeciálne provízie, províznych zozbami, záverečným vyúčtovaním zo dňa 28.11.2017, písomnou komunikáciou medzi žalobcom a žalovaným pred začatím tohto sporu, výpisom žalovaného z Registra finančných agentov a finančných poradcov, ako aj s obsahom celého spisového materiálu.

Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobný návrh žalobcu je dôvodný. Uviedol, že medzi stranami nebolo sporné, že obchodný vzťah bol medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným založený písomnou zmluvou o finančnom sprostredkovaní pre pozíciu viazaný finančný agent zo dňa 1.6.2013, ktorej súčasťou boli jednotlivé provízne podmienky, pričom tento obchodný vzťah medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným trval nepretržite až do 24.3.2015. Takisto nebolo sporné, že predmetné časovo nadväzujúce zmluvy o finančnom sprostredkovaní sa mali týkať určitého druhu obchodov a žalovaný na základe zmlúv vyvíjal trvalú činnosť za účelom uzavretia vopred neurčeného počtu obchodov medzi právnym predchodcom žalobcu a záujemcami vymedzených druhovo produktovou zmluvou. Na základe uvedeného bolo potrebné tieto zmluvy (bez ohľadu na ich označenie) považovať za zmluvy o obchodnom zastúpení v zmysle § 652 a nasl. ObZ. Nárok na vrátenie špeciálnych provízií uplatnený žalobcom však vzhľadom na špecifický charakter tohto druhu provízií súd nevyhodnotil ako nárok na vrátenie provízie podľa § 662 ObZ, a to z dôvodu, že ustanovenia zmlúv a nadväzujúcich províznych podmienok predstavujú nepomenované dojednania zmluvných strán obsiahnuté v zmluve o obchodnom zastúpení, na ktoré sa viaže rozvázovacia podmienka podľa § 36 ods. 2 OZ v spojení s § 1 ods. 2 ObZ, keďže právny úkon je nevyhnutné posudzovať podľa jeho obsahu. Nárok na vyplatenú províziu žalovaného mal zaniknúť v prípade splnenia rozvázovacej podmienky uvedenej pre príslušnú províziu vyplácanú pre vykonávanie obchodnej služby v súlade s vnútornými predpismi. Súd mal za to, že jedným z účelov špeciálnej provízie bolo motivovať žalovaného zotrvať v obchodnoprávnom vzťahu so žalobcom a nešlo o odmeňovanie žalovaného priamoúmerne k počtu alebo úrovni zrealizovaných obchodov. Špeciálne provízie, ktorých vrátenia sa žalobca domáha v tomto konaní - ich vznik, existencia ani zánik sa neodvíjali bezprostredne od splnenia zmluvy medzi zastúpeným a treťou osobou (prípadne toho, že sa neuskutočnil), a preto sa na tento typ provízií nevzťahuje ust. § 662 ObZ a čl. 11 Smernice.

Súd tiež uviedol, že ziskateľská provízia predstavuje v zmysle províznych podmienok odmenu za sprostredkovateľom (žalovaným) uzatvorené poisťovacie zmluvy s tretími osobami, kedy je sprostredkovateľovi pri uzatvorení poisťovacej zmluvy vyplatená odmena. Na uvedený druh provízie sa aplikuje § 662 ObZ. Nárok na vrátenie ziskateľskej provízie si však žalobca v tomto konaní neuplatňoval (hoci v žalobe ziskateľskú províziu za účelom jej odlíšenia od špeciálnej provízie podrobne

charakterizoval). Zmluvné strany uzatvorili zmluvy o finančnom sprostredkovaní na dobu neurčitú. Žalovaný svojím podpisom na zmluvách potvrdil, že rozumie a súhlasí s podmienkami uvedenými v tejto zmluve, ako aj s podmienkami uvedenými v províznych podmienkach (článok XII. bod 3 zmluvy o finančnom sprostredkovaní zo dňa 1.6.2013, článok XIII. bod 3 zmluvy o finančnom sprostredkovaní zo dňa 1.1.2014) a že pred uzatvorením tejto zmluvy sa s jej obsahom oboznámil, rozumie a súhlasí s podmienkami uvedenými v tejto zmluve, ako aj s podmienkami uvedenými vo vnútorných predpisoch žalobcu (článok XII. bod 3 zmluvy finančnom sprostredkovaní zo dňa 1.3.2014). Žalobca mal v zmluvách, ako aj v províznych podmienkach jasne a zrozumiteľne špecifikované podmienky zániku nároku na ponechanie si tej ktorej provízie. Žalovaný ako podnikateľský subjekt súhlasil s týmito podmienkami svojím podpisom, a preto pri ich nedodržaní je povinný znášať následky, a teda vrátiť už vyplatenú špeciálnu províziu/špeciálne provízie. Žalobca si v konaní uplatnil nárok na vrátenie špeciálnej provízie. Nárok na vrátenie špeciálnej provízie vo výške 9.800 eur má pozostávať z adaptačnej provízie MOS vo výške 7.600 eur, adaptačnej provízie FS vo výške 600 eur a provízie za úspešnú adaptáciu nováčika vo výške 1.600 eur. Medzi stranami nebolo sporné, že právny predchodca žalobcu vyplatil vyššie uvedené sumy žalovanému. Takisto nebolo sporné, že právny predchodca žalobcu a žalovaný uzavreli dňa 24.3.2015 dohodu o ukončení zmluvy o finančnom sprostredkovaní, v zmysle ktorej sa strany spolu dohodli na skončení zmluvy ku dňu 24.3.2015 (bod 3 dohody). Súd prvej inštancie zdôraznil, že pokiaľ ide o výšku dlžnej sumy 9.800 eur, súd považoval túto za preukázanú na základe záverečného vyúčtovania zo dňa 28.11.2017 a 30.10.2017, pričom žalovaný výšku vyplatených špeciálnych provízií, ktorých vrátenie si žalobca nárokuje, ani nerozporoval.

Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že zmluvný vzťah medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným vznikol dňa 1.6.2013 uzatvorením zmluvy o finančnom sprostredkovaní a súvisle trval až do dňa 24.3.2015, kedy v zmysle dohody o ukončení zmluvy o finančnom sprostredkovaní z 24.3.2015 došlo k ukončeniu spolupráce medzi žalobcom a žalovaným. Zmluva o finančnom sprostredkovaní je obchodnoprávnym vzťahom. S poukazom na skutočnosť, že zmluvou o finančnom sprostredkovaní sa žalovaný ako podnikateľ zaviazal vykonávať pre žalobcu dlhodobú činnosť spočívajúcu v získavaní nových klientov a uzatváraní poisťných zmlúv s nimi v mene žalobcu, súd prvej inštancie posúdil túto zmluvu ako zmluvu o obchodnom zastúpení. Právny predchodca žalobcu vyplatil žalovanému viacero druhov špeciálnych provízií: adaptačnú províziu MOS vo výške 7.600 eur v súlade s čl. IV províznych podmienok (bod 2), pre pozíciu manažér obchodnej skupiny účinnými od 1.7.2013, ktoré boli prílohou č. 1 k zmluve o finančnom sprostredkovaní. V zmysle bodu 5 článku IV. týchto províznych podmienok, v prípade, ak počas prvých 24 mesiacov od nadobudnutia účinnosti obchodnej zmluvy bude platnosť obchodnej zmluvy ukončená podľa článku VIII. obchodnej zmluvy, sprostredkovateľ je povinný vrátiť vyplatenú adaptačnú províziu spoločnosti v plnom rozsahu. Nárok na ponechanie vyplatenej provízie žalovanému teda mohol zaniknúť v prípade splnenia rozvázovacej podmienky. Keďže zmluvný vzťah medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným trval od 1.6.2013 do dňa 24.3.2015, teda menej ako 24 mesiacov, na ponechanie špeciálnej provízie - adaptačnej provízie MOS žalovanému zanikol nárok. Keďže žalovaný nezotrval v zmluvnom vzťahu 24 mesiacov, má žalobca nárok na vrátenie už vyplatenej provízie vo výške 7.600 eur. Právny predchodca žalobcu vyplatil žalovanému aj špeciálnu províziu: adaptačnú províziu vo výške 600 eur v súlade s čl. IV províznych podmienok (bod 2), pre pozíciu finančný sprostredkovateľ, účinných od 1.6.2013, ktoré boli prílohou č. 1 k zmluve o finančnom sprostredkovaní. V zmysle bodu 6 článku IV. týchto províznych podmienok, v prípade, ak počas prvých 24 mesiacov od nadobudnutia účinnosti obchodnej zmluvy bude platnosť obchodnej zmluvy ukončená podľa článku VIII. obchodnej zmluvy, sprostredkovateľ je povinný vrátiť vyplatenú motivačnú províziu spoločnosti v plnom rozsahu. Nárok na ponechanie vyplatenej provízie žalovanému teda mohol zaniknúť v prípade splnenia rozvázovacej podmienky. Keďže zmluvný vzťah medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným trval od 1.6.2013 do 24.3.2015, teda menej ako 24 mesiacov, na ponechanie špeciálnej provízie: adaptačnej provízie vo výške 600 eur žalovanému zanikol nárok. Keďže žalovaný nezotrval v zmluvnom vzťahu 24 mesiacov, má žalobca nárok na vrátenie už vyplatenej motivačnej provízie vo výške 600 eur. Právny predchodca žalobcu vyplatil žalovanému aj ďalšiu špeciálnu províziu: províziu za úspešnú adaptáciu nováčika (UAN) vo výške 1.600 eur v súlade s bodom 2.1.2 províznych podmienok IS AXA, Prílohy č. 2 Špeciálne provízie, pre pozíciu finančný sprostredkovateľ, účinných od 1.4.2013. Pri vyhodnocovaní úspešnosti adaptácie podriadených finančných agentov žalovaného (C. D., E. F., G. H., I. H., J. K.) bolo vyhodnotené, že títo agenti boli po 6 mesiacoch od ich prijatia neaktívni, pričom nespĺnili stanovený rozvojový plán. Toto žalovaný nijakým spôsobom nerozporoval. Na základe uvedeného vznikol žalobcovi nárok na vrátenie špeciálnej

provízie, ktorú vyplatil žalovanému vo výške 1.600 eur. S ohľadom na uvedené, súd prvej inštancie považoval nárok uplatnený žalobcom na vrátenie špeciálnych provízií vyplatených žalovanému za uplatnený dôvodne.

Pokiaľ ide o nárok na zaplatenie sumy 9.800 eur mal súd prvej inštancie za to, že nárok žalobcu je dôvodný, pretože špeciálne provízie (vyplývajúce z províznych podmienok), na ktorých sa zmluvné strany dohodli, jasne stanovovali podmienky, za ktorých je žalovaný povinný vrátiť sumu vyplatených špeciálnych provízií, a to v prípade, ak žalovaný ako obchodný zástupca nezostane v zmluvnom vzťahu so žalobcom po stanovenú dobu 24 mesiacov a ak nebudú naplnené podmienky úspešnej adaptácie nováčika. Súd ďalej uviedol, že zo strany žalovaného došlo k dobrovoľnému skončeniu zmluvného vzťahu so žalobcom pred uplynutím 24 mesiacov. Žalovaný si už vtedy musel byť vedomý svojej povinnosti vrátiť vyplatené tzv. špeciálne provízie vo vzťahu k adaptačnej provízii MOS a adaptačnej provízii FS.

K námietke žalovaného, že mu nebolo doručené vyúčtovanie vrátenia vyplatených provízií včas (t.j. podľa zmluvy), súd prvej inštancie uviedol, že žalobca nebol povinný vyžiadať si od žalovaného vrátenie vyplatených špeciálnych provízií najneskôr do 2 rokov od ukončenia obchodnej zmluvy medzi žalovaným a žalobcom. Bolo to jeho oprávnenie, nie povinnosť. Žiadny právny predpis ani zmluva nestanovujú zánik nároku žalobcu, resp. zánik vymáhateľnosti tohto nároku na vrátenie vyplatených provízií. Skutočnosť, že žalobca nezaslal záverečné vyúčtovanie žalovanému do dvoch rokov od skončenia ich spolupráce, nemá za následok stratu práva žalobcu domáhať sa vrátenia provízie.

K námietke premlčania vznesenej žalovaným súd uviedol, že vychádzajúc zo skutočnosti, že zmluva o finančnom sprostredkovaní zo dňa 1.6.2013 zanikla na základe dohody strán ku dňu 24.3.2015, žalobca si mohol svoje nároky voči žalovanému uplatniť najskôr dňom 25.3.2015. Keďže premlčacia doba je 4 roky (§ 397 ObZ) a žaloba bola súdu doručená dňa 25.3.2019 - v pondelok (dátum 24.3.2015 pripadol na nedeľu), teda pred uplynutím premlčacej doby, nárok žalobcu premlčaný nie je.

Pri posudzovaní požadovaného úroku z omeškania vychádzal súd zo skutočnosti, že zo strany žalovaného nedošlo k úhrade dlžnej sumy 9.800 eur, čím žalobcovi vznikol zákonný nárok požadovať popri plnení istiny aj úroky z omeškania. V čase omeškania žalovaného pripúšťalo nariadenie vlády SR č. 21/2013 Z.z. právo požadovať úroky z omeškania vo výške 9 % ročne, pričom rozhodujúca je výška sankčných úrokov ku dňu počiatku omeškania a táto pretrváva bez ohľadu na zmenu ich výšky počas celej doby omeškania. Žalobca vyzval žalovaného na úhradu dlžnej sumy vo výške 10.357,19 eura v liste „Záverečné vyúčtovanie“ z 28.11.2017 do 12.12.2017. Žalovaný prevzal výzvu na zaplatenie dňa 4.12.2017. Úrok z omeškania si žalobca uplatnil až odo dňa 15.12.2017 a v tom čase už bol žalovaný v omeškaní, preto súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi úroky z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 9.800 eur od 15.12.2017 do zaplatenia. Okrem úrokov z omeškania vzniklo žalobcovi zo zákona právo na paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 40 eur, na základe čoho súd prvej inštancie rozhodol aj o priznaní tohto nároku žalobcovi voči žalovanému.

Súd nevykonal žiadne ďalšie dôkazy, pretože žiadna zo strán ani ďalšie návrhy na vykonanie dokazovania neuviedla a skutkový stav mal súd za dostatočne preukázaný z už predložených listinných dôkazov.

V časti o trovách konania súd prvej inštancie rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), vecne plným procesným úspechom žalobcu.

Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie v celom rozsahu podal včas odvolanie žalovaný. Odvolanie odôvodnil ust. § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. Dôvodil, že súd dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam,

keď uzavrel, že špeciálne provízie boli zo strany žalobcu vyplatené žalovanému iba ako motivácia pre zotrvanie žalovaného v obchodnoprávnom vzťahu so žalobcom a že špeciálne provízie nie sú odmeňovaním žalovaného vykonávaným v závislosti od počtu alebo od úrovne obchodov, ako aj o tom, že žalobca nebol povinný vyžiadať si od žalovaného vrátenie vyplatených špeciálnych provízií najneskôr do 2 rokov od ukončenia obchodnej zmluvy medzi žalovaným a žalobcom. Uvedené skutočnosti sú preukázané províznymi podmienkami pre pozíciu Finančný sprostredkovateľ, podľa ktorých: Provízne podmienky vymedzujú druhy finančných produktov, ktoré sú predmetom obchodnej služby podľa Obchodnej zmluvy, stanovujú druhy provízií, ich výšku pre jednotlivé finančné produkty, podmienky pre vznik nároku na províziu a rozvázovacie podmienky pre zánik nároku na províziu, spôsob úhrady provízií a ich splatnosť, ako aj ďalšie podrobnosti (čl. I. ods. 2). Spoločnosť môže Sprostredkovateľovi poskytnúť za vykonávanie obchodnej služby adaptačnú províziu. V sume adaptačnej provízie je zahrnutá aj prípadná daň z pridanej hodnoty v zmysle zákona o dani z pridanej hodnoty, ak ide o Sprostredkovateľa uvedeného v článku VII týchto Provízných podmienok (čl. IV ods. 1). Spoločnosť môže poskytovať Sprostredkovateľovi počas prvých šiestich mesiacov od nadobudnutia účinnosti Obchodnej zmluvy adaptačnú províziu, ak Sprostredkovateľ plní rozvojový plán a ďalšie podmienky. Rozvojový plán a ďalšie podmienky výplaty adaptačnej provízie určuje Spoločnosť v Metodickom pokyne. Pri rozhodovaní o nároku na adaptačnú províziu bude Spoločnosť zohľadňovať aj skutočnosť, či Sprostredkovateľ riadne a včas plní všetky povinnosti súvisiace s vykonávaním obchodnej služby ustanovené Obchodnou zmluvou a metodickými pokynmi Spoločnosti (čl. IV ods. 2). V prípade neplnenia podmienok ustanovených v rozvojovom pláne alebo v prípade neplnenia povinností súvisiacich s vykonávaním obchodnej služby môže Spoločnosť úhrnúť výšku adaptačnej provízie podľa odseku 2 tohto článku primerane znížiť (čl. IV ods. 3). Adaptačnú províziu Spoločnosť vyplatí Sprostredkovateľovi na jeho účet uvedený v záhlaví Obchodnej zmluvy do 15. dňa mesiaca, ktorý nasleduje po mesiaci, v ktorom boli splnené podmienky podľa odseku 2 tohto článku (čl. IV ods. 4).

Žalovaný poukázal aj na provízne podmienky internej obchodnej služby AXA v Slovenskej republike, podľa ktorých: V souladu se Smlouvou, kterou uzavřel POS s AXA, a dále v souladu se souvisejícími Vnitřními předpisy, mohou být POS vypláceny (při splnění předepsaných podmínek) tzv. Speciální provize. Jedná se o finanční benefity motivačního charakteru hrazené POS formou provize, které jsou vypláceny při splnění určitých kvalitativních či kvantitativních ukazatelů, které jsou pro daný typ Speciální provize definovány společností AXA ve Vnitřních předpisech a v této interní normy. Speciální provize vyplácené dle této interní normy jsou provize za zprostředkování smluv a za činnosti, které nelze od zprostředkování oddělit. Za tyto činnosti se považují i metodické vedení nadřazeného a jeho aktivní vstup do zprostředkovatelské činnosti podřízeného, které vedou ke zprostředkování klientské smlouvy. Společnost AXA je oprávněna vyžádat si kdykoli v průběhu trvání smluvního vztahu a v období do dvou let od ukončení smluvního vztahu úhradu svých pohledávek, vzniklých vůči POS z důvodu storna produktových provízií, zúčtováním Speciálních provízií anebo zúčtováním Příspěvků. POS je povinen na základě výzvy společnosti uhradit svůj závazek. V případě vzniku pohledávky společnosti vůči POS vyšší než 4,- EUR v průběhu do dvou let od ukončení Smlouvy vyzývá společnost dlužníka k úhradě této pohledávky prostřednictvím tzv. Průběžného vyúčtování (PV). Po uplynutí dvou let od ukončení Smlouvy vzniká POS na konci kalendářního měsíce nárok na konečné vyúčtování. POS obdrží závěrečný přehled provízií s celkovou částkou k výplatě či úhradě (Závěrečné vyúčtování).

Ďalej žalovaný poukázal i na provízne podmienky IS AXA 14004SM, Príloha č. 2 - Špeciálne provízie: Špeciálne provízie sú provízie nenárokovateľného charakteru, ktoré môže AXA vyplatiť za činnosti neoddeliteľne späté so sprostredkovaním, pri splnení určitých kvalitatívnych alebo kvantitatívnych ukazovateľov definovaných pre jednotlivé typy Špeciálnych provízií zo strany AXA. Tiež poukázal na Provízne podmienky internej obchodnej služby AXA v Slovenskej republike 14004SM, podľa ktorých: V súlade so Zmluvou, ktorú uzatvoril sprostredkovateľ s AXA, a v súlade so súvisiacimi Vnútroštruktúrnymi predpismi, môžu byť sprostredkovateľovi vyplácané (pri splnení predpísaných podmienok) tzv. Špeciálne provízie. Ide o provízie, ktoré sa vyplácajú za činnosť neoddeliteľne spätú so sprostredkovaním pri splnení určitých kvalitatívnych či kvantitatívnych ukazovateľov, ktoré sú pre daný typ Špeciálnej provízie definované spoločnosťou AXA vo Vnútroštruktúrných predpisoch a v tejto internej norme. Špeciálne provízie vyplácané podľa tejto internej normy sú provízie za sprostredkovanie zmlúv a za činnosti, ktoré sú od sprostredkovania neoddeliteľné. Za tieto činnosti sa považujú i metodické vedenie nadriadeného a jeho aktívny vstup do sprostredkovateľskej činnosti podriadeného, ktoré vedú ku sprostredkovaniu

klientskej zmluvy. Spoločnosť AXA je oprávnená vyžiadať si kedykoľvek v priebehu trvania zmluvného vzťahu a v období do dvoch rokov od ukončenia zmluvného vzťahu úhradu svojich pohľadávok voči sprostredkovateľovi vzniknutých z dôvodu storna produktových provízií, zúčtovaním Špeciálnych provízií Sprostredkovateľ je povinný na základe výzvy spoločnosti uhradiť svoj záväzok. Po uplynutí dvoch rokov od ukončenia Zmluvy vzniká sprostredkovateľovi na konci kalendárneho mesiaca nárok na konečné vyúčtovanie. Sprostredkovateľ obdrží záverečný prehľad provízií s celkovou sumou k výplате či úhrade (Záverečné vyúčtovanie).

Žalovaný mal za to, že súd prvej inštancie mal na základe vykonaných dôkazov dospieť k správne skutkovému zisteniu, že špeciálna provízia bola žalovanému zo strany žalobcu vyplatená za vykonávanie obchodnej služby, za plnenie rozvojového plánu a za plnenie ďalších predpísaných podmienok, pričom tieto špeciálne provízie boli žalovanému vyplatené za činnosti neoddeliteľne späté so sprostredkovaním pri splnení určitých kvalitatívnych a kvantitatívnych ukazovateľov definovaných žalobcom vo vnútorných predpisoch, ktoré žalovaný splnil, inak by mu žalobca špeciálne provízie nevyplátil. Tieto špeciálne provízie sú províziou za sprostredkovanie zmlúv a za činnosti, ktoré sú od sprostredkovania neoddeliteľné. Zmluvou o finančnom sprostredkovaní pre pozíciu viazaný finančný agent zo dňa 1.6.2013 sa žalovaný zaviazal pre právneho predchodcu žalobcu vyvíjať činnosť smerujúcu k tomu, aby záujemca o uzavretie zmluvy o poskytnutie finančnej služby (produktovej zmluvy) mal príležitosť takú zmluvu s právnym predchodcom žalobcu uzavrieť, a to najmä predkladať záujemcom ponuky na uzavretie produktovej zmluvy, uzavierať produktové zmluvy vykonávať ďalšie činnosti smerujúce k uzavretiu alebo k zmene produktovej zmluvy, poskytovať záujemcovi odbornú pomoc, informácie a odporúčania na účely uzavretia, zmeny alebo ukončenia produktovej zmluvy, spolupracovať pri správe produktovej zmluvy atď. a právny predchodca žalobcu sa zaviazal žalovanému za vykonávanú činnosť uhrádzať províziu (získateľskú províziu aj špeciálnu províziu). Získateľská provízia aj špeciálna provízia boli v zmysle príslušných zmluvných podmienok vyplácané žalovanému ako obchodnému zástupcovi v závislosti od počtu alebo od úrovne obchodov. Tým, že žalobca požaduje od žalovaného vrátenie 100 % vyplatených špeciálnych provízií, ich vrátením by žalovaný vykonával manažérske a iné činnosti (žalovaný ako manažér školil a riadil celé tímy nováčikov a tiež aj ďalších žalovanému funkčne podriadených obchodných zástupcov žalobcu) v prospech žalobcu počas celej doby trvania zmluvy zadarmo. Špeciálne provízie boli zo strany žalobcu priznané a vyplatené žalovanému až po splnení všetkých potrebných podmienok a kritérií stanovených internými normami žalobcu, a teda ak by žalovaný manažérske a iné činnosti (školenie a riadenie celých tímov ďalších obchodných zástupcov žalobcu) nevykonával riadne a v požadovanom rozsahu, žalobca by mu špeciálne provízie nevyplátil. Žalobca nemá voči žalovanému nárok na vrátenie vyplatenej špeciálnej provízie, a to v zmysle § 659 ods. 1 ObZ, pretože nulová výška odmeny za manažérske a iné činnosti nezodpovedá zvyklostiam v mieste výkonu činnosti obchodného zástupcu v príslušnom odbore činnosti a s prihliadnutím na druh uzatváraných obchodov a je aj v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. Skutkové zistenie súdu prvej inštancie o tom, že špeciálne provízie boli vyplácané žalovanému iba ako motivačné za zotrvanie v obchodnoprávnom vzťahu so žalobcom a bez splnenia akýchkoľvek kvalitatívnych či kvantitatívnych ukazovateľov zo strany žalovaného nie je správne a nemá oporu v dôkazoch. Dohodu o vrátení vyplatených špeciálnych provízií v prípade nezotrvania obchodného zástupcu v zmluvnom vzťahu so zastúpením nie je možné posudzovať ako dohodu v prospech obchodného zástupcu, pretože zakladá právnu neistotu obchodného zástupcu ohľadne existencie a trvania jeho už vzniknutého nároku na províziu.

Podľa žalovaného mal súd prvej inštancie dospieť aj k zisteniu, že žalobca nedoručil žalovanému konečné vyúčtovanie provízií tak, ako bol povinný v zmysle zmluvy a jednotlivých províznych podmienok: Konečné vyhodnotenie a vyúčtovanie zálohových AP: v prípade ukončenia Obchodnej zmluvy do 2 rokov od nástupu/postupu nováčka, a to z akéhokoľvek dôvodu, je sprostredkovateľ povinný vrátiť celú výšku vyplatených AP na základe priebežného príp. záverečného vyúčtovania po ukončení spolupráce; kedykoľvek v priebehu AO, počas platnosti Obchodnej zmluvy a i po ukončení platnosti Obchodnej zmluvy sú vyplatené AP vratné okamžite a v plnej výške, pokiaľ nováček v priebehu AO i po ňom podstatne porušoval alebo opakovane inak porušoval Obchodnú zmluvu; kedykoľvek v priebehu 3 rokov od nástupu/postupu nováčka sú vyplatené AP vratné okamžite a v plnej výške, pokiaľ splnený RP nováčka zaznamenal stornovanosť nad 50% (str. 5 čl. 2., bod 2.1, bod 2.1.1. Provízne podmienky IS AXA Príloha č. 2 – Špeciálne provízie 14004SM). Spoločnosť AXA je oprávnená vyžiadať si kedykoľvek

v priebehu trvania zmluvného vzťahu a v období do dvoch rokov od ukončenia zmluvného vzťahu úhradu svojich pohľadávok voči sprostredkovateľovi vzniknutých z dôvodu storna produktových provízií, zúčtovaním Špeciálnych provízií Sprostredkovateľ je povinný na základe výzvy spoločnosti uhradiť svoj záväzok. Tým, že žalobca v lehote do 2 rokov od ukončenia zmluvného vzťahu so žalovaným žalovaného nepožiadala o uhradenie pohľadávok titulom vyplatených provízií a žalovanému v tejto lehote nedoručil ani konečné vyúčtovanie, prípadný nárok žalobcu na vrátenie provízií zanikol z dôvodu nečinnosti žalobcu a už nie je nárokovateľný ani vymáhateľný. Žalovaný mal za to, že žalobca nepostupuje vo vzťahu ku žalovanému v dobrej viere, a to v priamom rozpore s prvou vetou ods. 1 § 655a ObZ.

Žalovaný dodal, že jeho vinou nedošlo k nerealizovaniu žiadnej zmluvy uzavretej medzi treťou stranou a žalobcom, a teda že nárok žalobcu na špeciálnu províziu nezanikol. Pri správnom právnom posúdení veci mal súd prvej inštancie dospieť k tomu, že špeciálne provízie vyplatené žalovanému vo výške 9.800 eur sú v zmysle poslednej vety § 659 ods. 1 ObZ odmeňovaním (províziou) žalovaného ako obchodného zástupcu vykonávaným v závislosti od počtu alebo od úrovne obchodov, že je potrebné na ne aplikovať § 659 ods. 1, § 662 ObZ a čl. 11 Smernice a súčasne prihliadnúť na skutočnosť, že špeciálne provízie predstavujú odmenu za manažérske činnosti obchodného zástupcu titulom zmluvy a ich vrátením by obchodný zástupca vlastne tieto manažérske činnosti obchodného zástupcu vykonával zadarmo, na základe čoho mal súd prvej žalobu zamietnuť. Súd prvej inštancie však podľa žalovaného vôbec tieto ustanovenia neaplikoval.

Vyššie uvedeným nesprávnym postupom súdu prvej inštancie došlo k nedostatkom v zisťovaní skutkového stavu veci, pretože nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, pričom medzi chybami skutkového zistenia a chybami právneho posúdenia je úzka vzájomná súvislosť. Príčinou nesprávneho skutkového zistenia je chybný právny názor, v dôsledku ktorého súd prvej inštancie zisťoval iné skutočnosti, resp. zisteným skutočnostiam prisudzoval iný právny význam. Skutkové zistenie súdu nezodpovedá vykonaným dôkazom a výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s § 191 CSP, pretože súd prvej inštancie opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané a vyšli počas konania najavo. Žalobca nepreukázal dôvodnosť svojho nároku, pretože zmluvné dojednanie o povinnosti vrátiť špeciálne provízie odporuje kogentnej právnej úprave § 662 ods. 3 ObZ s poukazom na to, že žalovaný ako obchodný zástupca by sa akceptovaním takýchto zmluvných dojednaní dostal do nevýhodnejšej pozície. Výhodnosť, resp. nevýhodnosť zmluvného dojednania treba posudzovať objektívne, preto žalobca (ak chcel) mohol zabezpečiť svoje zmluvné nároky iným zákonným spôsobom, napr. formou ručenia obchodného zástupcu za splnenie povinností tretích osôb (v zmysle § 658 ods. 2 ObZ).

Žalovaný tiež uviedol, že tvorcom zmluvy a interných predpisov je žalobca, preto všetky formulácie a pojmy v nich použité, ktoré možno vykladať rozdielne, sa musia vykladať vždy v prospech žalovaného, v súlade so zásadami poctivého obchodného styku, dobrými mravmi, § 659 ods. 1, § 662 ObZ a Smernice. Keďže však zmluvné dojednanie o povinnosti žalovaného ako obchodného zástupcu vrátiť špeciálne provízie v prípade nedodržania dĺžky trvania obchodnej zmluvy medzi žalobcom a žalovaným, odporuje ustanoveniu § 662 ods. 3 ObZ a Smernice, je v dôsledku toho absolútne neplatné a súd mal žalobu v celom rozsahu zamietnuť.

Súd prvej inštancie posúdil špeciálne provízie iba podľa ich označenia, t. j. v rozpore so zásadou, že obsah zmlúv (záväzkov) sa neposudzuje podľa ich označenia či názvu, ale podľa ich obsahu. V prípade, ak by sa nárok na vrátenie už vyplatených provízií na základe zmluvy o obchodnom zastúpení mal posudzovať iba podľa ich označenia či názvu, zastúpený by mohol všetky vyplácané provízie v zmluvných dokumentoch uzatváraných s obchodným zástupcom označiť ako neštandardné odmeny, dočasné odmeny, či finančné bezúčelové a bezúročné pôžičky a po ukončení zmluvy o obchodnom zastúpení žiadať obchodného zástupcu o ich vrátenie v plnej výške, čím by obchodný zástupca prišiel o 100% všetkých vyplatených odmien. Takýmto záverom by došlo ku neprípustnému popretiu významu a účelu Smernice, ustanovenia § 659 ods. 1 ObZ v spojení s § 662 ods. 3 ObZ a obchodný zástupca by bol povinný vrátiť v podstate celú výšku provízie vyplatené mu zo strany zastúpeného, čím by došlo k porušeniu zákonnej odplatnosti zmluvy o obchodnom zastúpení. Žalovaný tiež poukázal na rozsudok

Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 16Cb/140/2016 zo dňa 4.4.2017, rozsudky Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Ob0/38/2008 z 22.4.2009, sp. zn. 5Obdo/15/2007 a uznesenie sp. zn. 5Cdo/130/2018 z 27.8.2020 a tiež uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 31Cob/80/2020 zo dňa 14.12.2021.

Žalobca sa k odvolaniu žalovaného nevyjadril.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom – zároveň stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je vo výroku vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie.

Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na uplatnené odvolacie dôvody a na odôvodnenie preskúmaného rozsudku bolo posúdiť, či súd prvej inštancie na základe ním vykonaného dokazovania a realizovaného právneho posúdenia veci rozhodol vecne správne, pokiaľ žalobe žalobcu o vrátenie špeciálnych provízií v celkovej výške 9.800 eur s príslušenstvom vyhovel, keď dospel k záveru, že tento druh provízie predstavoval motiváciu žalovaného zotrvať v obchodnoprávnom záväzku so žalobcom minimálne po dobu 24 mesiacov a keďže zo strany žalovaného došlo k dobrovoľnému skončeniu zmluvného vzťahu so žalobcom pred uplynutým 24 mesiacov, pričom vzhľadom na to, že ide o nenárokovateľnú províziu, bol žalobca oprávnený rozhodnúť o jej storne a požadovať jej vrátenie. Súd prvej inštancie mal za to, že špeciálne provízie, ktorých vrátenia sa žalobca domáha v tomto konaní - ich vznik, existencia ani zánik sa neodvíjali bezprostredne od splnenia zmluvy medzi zastúpeným a treťou osobou (prípadne od toho, že sa neuskutočnil), a preto sa na tento typ provízií nevzťahuje ust. § 662 ObZ a čl. 11 Smernice. Zároveň súd uviedol, že žiaden právny predpis ani zmluva nestanovuje zánik nároku žalobcu na vrátenie vyplatených provízií.

Žalovaný v podanom odvolaní so závermi súdu v napadnutom rozhodnutí týkajúcich sa nároku na vrátenie špeciálnych provízií nesúhlasil. Predovšetkým namietal nesprávnosť záveru súdu prvej inštancie, že špeciálne provízie boli zo strany žalobcu vyplatené žalovanému iba ako motivácia pre zotrvanie žalovaného v obchodnoprávnom vzťahu so žalobcom. Aj tieto provízie totiž podľa neho predstavovali odmeňovanie žalovaného, ktoré bolo vykonávané v závislosti od počtu alebo od úrovne obchodov a tiež trval na tom, že z províznych podmienok vyplývala povinnosť žalobcu vyžiadať si od žalovaného vrátenie vyplatených špeciálnych provízií najneskôr do 2 rokov od ukončenia zmluvného vzťahu medzi žalobcom a žalovaným. Poukazoval pritom na znenie konkrétnych ustanovení províznych podmienok. Namietal, že špeciálne provízie predstavovali províziu podľa § 659 ods. 1 ObZ, t. j. odmeňovanie obchodného zástupcu vykonávané v závislosti od počtu a úrovne obchodov, zmluvné ustanovenie o povinnosti vrátiť špeciálnu províziu odporuje kogentnej právnej úprave § 662 ods. 3 ObZ, pretože žalovaný ako obchodný zástupca by sa akceptovaním takýchto zmluvných dojednaní dostal do nevýhodnejšej pozície. Dôvodil, že zmluvné dojednanie o povinnosti žalovaného ako obchodného zástupcu vrátiť špeciálne provízie v prípade nedodržania trvania obchodnej zmluvy medzi žalobcom a žalovaným (24 mesiacov) odporuje ustanoveniu § 662 ods. 3 ObZ a je v dôsledku toho absolútne neplatné. Poukazoval na to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je arbitrárne, keďže súd posudzoval špeciálne provízie iba ako motiváciu žalovaného zotrvať v obchodnoprávnom vzťahu so žalobcom, avšak na špeciálne provízie neaplikoval ust. § 659 ods. 1, § 662 ods. 3 ObZ, ako ani čl. 11 Smernice. Žalovaný teda v podanom odvolaní namietal nesprávne skutkové zistenia z vykonaných dôkazov a nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie a okrajovo aj nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku.

Pokiaľ ide o námietku žalovaného o nesprávnych skutkových zisteniach súdu prvej inštancie, túto odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodnú. Tento odvolací dôvod by bol naplnený, ak by rozhodnutie súdu prvej inštancie malo skutkové vady, t.j. v prípade, ak by bol nesprávne vytvorený skutkový základ. Nesprávnosť skutkového základu môže byť spôsobená chybným vyhodnotením návrhov na vykonanie dôkazov, nesprávnym vyhodnotením vykonaných dôkazov alebo ak by tu bol predpoklad dotvorenia skutkového stavu ďalšími prípustnými prostriedkami procesnej obrany či procesného útoku. V danej veci súd prvej inštancie nezamietol žiadne návrhy na vykonanie dôkazov a žalovaný neargumentuje žiadnymi novotami. Z tejto odvolacej námietky žalovaného teda možno vyvodiť, že žalobca nesúhlasí s hodnotením dôkazov súdom prvej inštancie (uvedeným v ods. 58). Vo vzťahu k tejto odvolacej námietke odvolací súd konštatuje, že CSP vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov. Záver, ktorý si sudca urobí o vykonaní dôkazov z hľadiska pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a logického myšlienkového postupu. Súd hodnotí každý jednotlivý dôkaz z hľadiska jeho dôležitosti (relevancia vo vzťahu zisťovaným skutočnosťami), zákonnosti (a to z pohľadu jeho získania, ako aj vykonania) a pravdivosti. Po individuálnej selekcii následne súd hodnotí všetky dôkazy vo vzájomnej súvislosti. Pri tomto hodnotení už pravdivosť dôkazu posudzuje aj v súvislosti s prípadným rozporom s inými dôkazmi. K nesprávnym skutkovým zisteniam z vykonaných dôkazov súd dospeje nesprávnym hodnotením dôležitosti alebo pravdivosti dôkazov alebo porušením pravidiel formálnej logiky. Voľnosť hodnotenia dôkazu taktiež neznamená, že súd nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia, naopak konečné meritórne rozhodnutie by malo vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania. Hodnotenie dôkazov úvahou súdu teda neznamená ľubovôľu pri hodnotení dôkazov a hodnotiaci úvaha súdu musí zodpovedať zásadám formálnej logiky a musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci. Výsledky hodnotenia dôkazov sú pritom imanentnou súčasťou odôvodnenia rozsudku (§ 220 ods. 2 CSP). Odvolací súd nezistil, že by prvoinštančný súd porušil zásady vyplývajúce z ust. § 191 CSP v súvislosti s hodnotením dôkazov (vrátane žalovaným namietaného hodnotenia províznych podmienok). V tomto smere súd prvej inštancie dôsledne postupoval v zmysle § 220 ods. 2 CSP, v odôvodnení rozsudku stručne jasne a výstižne vysvetlil, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil. Hodnotenie dôkazov súdom prvej inštancie neodporuje zásadám logiky a ani zistenému skutkovému stavu.

Žalovaný tak síce v odvolaní uvádzal ako odvolací dôvod nesprávne zistenie skutkového stavu súdom prvej inštancie, avšak vo svojom odvolaní v podstate namietal len nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie, keď sám uvádzal, že príčinou nesprávneho skutkového zistenia je chybné právne posúdenie veci súdom prvej inštancie, ktorý na špeciálne provízie neaplikoval § 659 ods. 1 ObZ, § 662 ods. 3 ObZ a čl. 11 Smernice.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho však interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa § 659 ods. 1 ObZ, obchodný zástupca má nárok na províziu dojednanú alebo zodpovedajúcu zvyklostiam v odbore činnosti podľa miesta jej výkonu s prihliadnutím na druh obchodu, ktorý je predmetom zmluvy. Províziou je aj odmeňovanie obchodného zástupcu vykonávané v závislosti od počtu alebo od úrovne obchodov.

Podľa § 662 ods. 1 Obchodného zákonníka nárok na províziu zanikne, ak je zřejmé, že obchod medzi zastúpeným a treťou osobou sa neuskutoční a ak jeho neuskutočnenie nie je dôsledkom okolností, za ktoré zodpovedá zastúpený, ak z obchodu nevyplýva niečo iné.

Podľa § 662 ods. 2 Obchodného zákonníka provízia, ktorá už bola uhradená, musí sa vrátiť, ak nárok na ňu zanikol podľa odseku 1.

Podľa § 662 ods. 3 Obchodného zákonníka dohodou len v prospech obchodného zástupcu možno upraviť aj inak zánik nároku na províziu podľa odseku 1.

Podľa čl. 11 Smernice rady č. 86/653/EHS z 18. decembra 1986 o koordinácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa samostatných obchodných zástupcov,

1. Nárok na províziu môže zaniknúť, iba ak:

- je ustanovené, že zmluva medzi treťou stranou a zastúpeným sa nerealizuje a
- že sa tak nestalo vinou zastúpeného.

2. Obchodný zástupca zaplatenú províziu vráti, ak nárok na ňu zanikol.

3. Od ustanovení odseku 1 sa nemožno odchýliť dohodou v neprospech obchodného zástupcu.

Pokiaľ ide o kogentnosť ustanovenia § 662 ods. 3 ObZ, z rozhodovacej činnosti Súdneho dvora je zrejmé [Case C-106/89 Marleasing vs. La Comercial Internacional de Alimentación (1990) ECR I-4135, bod 8; Case C-334/92 Wagner Miret vs. Fondo de Garantía Salarial (1993) ECR I-6911, bod 20; Faccini Dori, bod 26; and Joined Cases C-240/98 to C-244/98 Océano Grupo Editorial vs. Salvat Editores (2000) ECR I-0000, bod 30], že ak sa aplikuje vnútroštátne právo, či už prijaté pred alebo po prijatí Smernice, vnútroštátny súd má povinnosť vykladať právo, pokiaľ je to možné vo svetle znenia a účelu Smernice s cieľom dosiahnuť výsledok, ktorý smernica predvída, a tým dosiahnuť súlad s čl. 189 ods. 3 Zmluvy (rozhodnutie Súdneho dvora z 13. júla 2000 Centrosteeel Srl vs. Adipol GmbH vo veci C-456/98).

Ustanovenie § 662 ods. 3 ObZ by malo byť kogentné (podobne, ako je tomu v Českej republike), čomu nasvedčuje aj obsah čl. 11 ods. 3 Smernice o obchodných zástupcoch. Zákonodarcia však opomenul zaradiť § 662 ods. 3 do výpočtu kogentných ustanovení podľa § 263 ObZ. V tomto prípade však ide o priamu požiadavku európskeho práva, ktorá zamedzuje tomu, aby bolo možné platne uzatvoriť dohodu o zániku nároku na províziu v neprospech obchodného zástupcu. Do budúca by bolo vhodné rozšíriť výpočet kogentných ustanovení aj o tento odsek a docieľiť tak súlad so smernicou (porov. OLGA OVEČKOVÁ a kolektív. Obchodný zákonník. Veľký komentár. Bratislava : Wolters Kluwer s.r.o., s. 1126).

Odvolací súd je síce toho názoru, že ust. § 662 ods. 3 ObZ, ktoré predstavuje transpozíciu čl. 11 Smernice o obchodných zástupcoch, je s ohľadom na cieľ Smernice 86/653/EHS (ochrana obchodných zástupcov) kogentným ustanovením, avšak neznamená to, že zmluvné dojednanie zakladajúce právo žalobcu (ako zastúpeného) na vrátenie špeciálnej provízie v prípade zániku zmluvy medzi obchodným zástupcom a zastúpeným do 2 rokov, je v rozpore s ust. § 662 ods. 3 ObZ, a teda odchýlením sa v neprospech obchodného zástupcu.

V danom prípade je prvoradá ustálenie, čo vlastne možno považovať za províziu obchodného zástupcu, a to s ohľadom na povinnosť súdu vykladať právo v súlade so znením a účelom Smernice s cieľom dosiahnuť výsledok, ktorý smernica predvída (ako už bolo uvedené vyššie). Ustanovenie § 659 ods. 1 ObZ predstavuje transpozíciu čl. 6 ods. 1 Smernice o obchodných zástupcoch, ktorá však odlišuje pojem "odmena" obchodného zástupcu a pojem "provízia" obchodného zástupcu. Za "odmenu" sa v zmysle Smernice považuje všetko plnenie, ktoré ako protihodnotu za výkon svojej činnosti získava od zastúpeného obchodný zástupca, kým pojem "provízia" smernica definuje ako tú časť "odmeny", ktorej výška sa mení v závislosti od počtu, resp. hodnoty obchodov. Uvedené jasne vyplýva z čl. 6 ods. 2 Smernice, ktorý definuje pojem provízia ako akúkoľvek časť odplaty, ktorá závisí od počtu alebo finančného objemu obchodnej transakcie. Pojem "provízia" tak svojím obsahom predstavuje (len) podmnožinu širšieho pojmu "odmena". Slovenský Obchodný zákonník však túto pojmovú diferenciaciu neprevzal a všetku odmenu obchodného zástupcu označuje jednotným pojmom "provízia", tzn. došlo k nepresnej transpozícii ustanovení Smernice. (porov. OLGA OVEČKOVÁ a kolektív. Obchodný zákonník. Veľký komentár. Bratislava : Wolters Kluwer s.r.o., s. 1115, 1116).

Niet pochýb o tom, že jedným z cieľov Smernice je ochrana obchodných zástupcov, pokiaľ ide o ich nárok na províziu (t.j. odplatu priamo závislú od obchodu medzi zastúpeným a treťou osobou), avšak jej cieľom nebolo zasahovať do zmluvnej voľnosti strán v súvislosti s ich dojednaniami týkajúcimi sa ostatnej odplaty mimo provízie. Províziu v zmysle § 659 ods. 1 ObZ predstavuje v prejednávanej veci podľa názoru odvolacieho súdu len tzv. ziskateľská provízia. I z ust. § 662 Obchodného zákonníka možno vyvodiť, že provízia je priamo naviazaná na obchod medzi zastúpeným a treťou osobou a nárok na ňu zaniká, ak sa tento obchod neuskutoční a ak jeho neuskutočnenie nie je dôsledkom okolností, za ktoré zodpovedá zastúpený, ak z obchodu nevyplýva niečo iné (ods. 1), pričom dohodou len v prospech obchodného zástupcu možno upraviť aj inak zánik nároku na províziu (ods. 2).

Podporne možno poukázať i na rozsudok SDEÚ vo veci C-48/16, ktorý judikoval, že článok 11 ods. 1 prvá zarážka Smernice 86/653 (podľa ktorého nárok na províziu môže zaniknúť, iba ak je ustanovené, že zmluva medzi treťou stranou a zastúpeným sa nerealizuje) sa má vykladať v tom zmysle, že sa vzťahuje nielen na prípady úplnej nerealizácie zmluvy uzatvorenej medzi zastúpeným a treťou osobou, ale tiež na prípady čiastočnej nerealizácie tejto zmluvy, teda že sa nedosiahne predpokladaný objem obchodov alebo že táto zmluva nebude trvať predpokladaný čas. Súdny dvor v tejto veci tiež uviedol, že skutočnosť, že zmluva o obchodnom zastúpení ukladá zástupcovi povinnosť vrátiť pomernú časť svojej provízie v prípade, že zmluva uzavretá medzi zastúpeným a treťou osobou sa zrealizuje iba čiastočne, však nemožno v zásade považovať za „odchýlenie v neprospech obchodného zástupcu“ v zmysle článku 11 ods. 3 Smernice 86/653. Naopak táto povinnosť je v súlade s ustanoveniami článku 11 ods. 1 a 2 tejto Smernice. Nárok na províziu obchodného zástupcu môže zaniknúť tiež v prípade, ak zmluva uzavretá medzi zastúpeným a treťou osobou sa čiastočne realizuje. Okrem toho podľa článku 11 ods. 2 tejto Smernice obchodný zástupca zaplatenú províziu vráti, ak nárok na ňu zanikol. V súlade s týmito ustanoveniami zástupca môže byť povinný vrátiť zaplatenú províziu, pretože zmluva uzavretá medzi zastúpeným a klientom sa nezrealizovala. Článok 11 ods. 2 a 3 Smernice 86/653 sa teda má vykladať v tom zmysle, že ustanovenie zmluvy o obchodnom zastúpení, podľa ktorého je zástupca povinný vrátiť pomernú časť svojej provízie v prípade čiastočnej nerealizácie zmluvy uzavretej medzi zastúpeným a treťou osobou, nie je „odchýlením v neprospech obchodného zástupcu“ v zmysle článku 11 ods. 3 tejto Smernice, pokiaľ je časť provízie, ktorá sa musí vrátiť, primeraná rozsahu nerealizovanej zmluvy a pod podmienkou, že nerealizácia tejto zmluvy nie je dôsledkom okolností, ktoré sú pripísateľné zastúpenému.

Z vyššie uvedeného rozsudku SDEÚ teda tiež možno vyvodiť, že pokiaľ ide o nárok obchodného zástupcu na províziu, tá sa týka len odplaty priamo závislej od počtu alebo finančného objemu zmlúv uzavretých medzi zastúpeným a treťou osobou, a teda nie inej odplaty dojedanej medzi obchodným zástupcom a zastúpeným (v prejednávanej veci ide o tzv. špeciálne provízie). Navyše tu Súdny dvor uzavrel, že povinnosť vrátiť pomernú časť svojej provízie v prípade čiastočnej nerealizácie zmluvy uzavretej medzi zastúpeným a treťou osobou, nie je odchýlením v neprospech obchodného zástupcu.

Nemožno súhlasiť s odvolateľom ani v tom, že súd prvej inštancie ust. § 659 ods. 1, § 662 a čl. 11 Smernice nesprávne na danú vec neaplikoval. Súd prvej inštancie sa ich aplikáciou v prejednávanej veci zaoberal a vysvetlil, prečo sa predmetné ustanovenia na špeciálne provízie nevzťahujú, a to vzhľadom na špecifický charakter tohto druhu provízií, keďže ustanovenia zmlúv a nadväzujúcich províznych podmienok predstavujú nepomenované dojednania zmluvných strán obsiahnuté v zmluve o obchodnom zastúpení, na ktoré sa viaže rozvázovacia podmienka podľa § 36 ods. 2 OZ v spojení s § 1 ods. 2 ObZ. Súd prvej inštancie mal za to, jedným z účelov špeciálnej provízie bolo motivovať žalovaného zotrvať v obchodnoprávnom vzťahu so žalobcom a nešlo o odmeňovanie žalovaného priamoúmerné k počtu alebo úrovni zrealizovaných obchodov. Špeciálne provízie, ktorých vrátenia sa žalobca domáha v tomto konaní - ich vznik, existencia ani zánik sa neodvíjali bezprostredne od splnenia zmluvy medzi zastúpeným a treťou osobou (prípadne toho, že sa neuskutoční), a preto sa na tento typ provízií nevzťahuje ust. § 662 ObZ a čl. 11 Smernice. Odvolací súd nemá dôvod s takýmto právnym záverom nesúhlasiť.

V tejto súvislosti neobstála ani námietka žalovaného, že súd prvej inštancie posúdil špeciálne provízie iba podľa ich označenia, t. j. v rozpore so zásadou, že obsah zmlúv (záväzkov) sa neposudzuje podľa ich označenia či názvu, ale podľa ich obsahu. Práve naopak, súd prvej inštancie neposudzoval

špeciálne provízie podľa ich názvu, pretože v takom prípade by dospel k rovnakým právnym záverom ako tu prezentuje žalovaný, keďže odplata žalovaného za (ako sám uvádza) manažérske a iné činnosti bola pomenovaná ako „špeciálna provízia“. Súd prvej inštancie posudzujúc dojednanie o špeciálnych províziách podľa ich obsahu, dospel i podľa názoru odvolacieho súdu k správne mu záveru, že táto časť odplaty obchodného zástupu nepredstavuje províziu v zmysle § 659 ods. 1 ObZ a Smernice.

Taktiež pokiaľ odvolateľ namietal, že zmluvnú dokumentáciu vypracoval žalobca, a preto sa pojmy pripúšťajúci rôzny výklad majú vykladať v prospech žalovaného, ani táto odvolacia námietka nebola dôvodná. Odvolací súd má za to, že v danej veci sú ustanovenia o špeciálnych províziách formulované jasne, určito a zrozumiteľne, preto niet dôvodu ich vykladať v prospech niektorej zo strán sporu. Žalovaný ako podnikateľ slobodne vstúpil do zmluvného vzťahu so žalobcom (resp. jeho právnym predchodcom), bol si vedomý aké práva a povinnosti mu z tohto vzťahu vyplývajú, vrátane povinnosti vrátiť špeciálnu províziu, ak nezotrvá v zmluvnom vzťahu so žalobcom po dojednanú dobu. Následné spochybňovanie platnosti týchto ustanovení s ohľadom na ich nevýhodnosť pre žalovaného preto nie je dôvodné.

V súvislosti s argumentáciou žalovaného, že dojednanie o povinnosti obchodného zástupcu vrátiť špeciálne provízie v prípade nedodržania dĺžky trvania obchodnej zmluvy medzi žalobcom a žalovaným odporuje ustanoveniu § 662 ods. 3 ObZ a Smernici, a preto je absolútne neplatné, odvolací súd zdôrazňuje, že sankcia absolútnej neplatnosti obsiahnutá v ust. § 39 OZ predstavuje významný zásah do autonómie vôle zmluvných strán, preto aplikácia tohto ustanovenia nesmie byť nadužívaná, ale musí byť v každom konkrétnom prípade zvažovaná aj s ohľadom na okolnosti prejednávanej veci. Zmyslom ochrany zákonnosti súkromnoprávnej sféry je predovšetkým ochrana súkromnoprávných vzťahov, teda predovšetkým ochrana zmluvných vzťahov podľa zásady „pacta sunt servanda“ (zmluvy sa musia dodržiavať). V súkromnoprávnej sfére platí zásada, že čo nie je zakázané, je dovolené. Preto je každý zákonný zásah do tejto sféry potrebné vnímať ako obmedzenie ľudskej slobody, a preto je nevyhnutné vykladať ustanovenie o neplatnosti právnych úkonov pre rozpor so zákonom reštriktívne, nie extenzívne. Ak vznikne pochybnosť o tom, či je právny úkon platný alebo neplatný, treba aj v súvislosti s absolútnou neplatnosťou zastávať názor, že právny úkon je skôr platný ako neplatný (porov. nález Ústavného súdu SR z 22.11.2012 sp. zn. IV. ÚS 340/2012).

Podľa názoru odvolacieho súdu je v danej veci potrebné zohľadniť špecifiká špeciálnych provízií (i v súlade s tým ako sú v zmluvných podmienkach jasne zadané), keď síce na jednej strane išlo o odmeňovanie obchodného zástupcu za činnosti neoddeliteľne späté so sprostredkovaním a vyplácané boli až po splnení určitých kvantitatívnych a kvalitatívnych ukazovateľov, avšak na druhej strane boli nenárokovateľného charakteru, žalobca mohol odmietnuť ich vyplatenie aj bez uvedenia dôvodu a v prípade ukončenia zmluvného vzťahu so žalobcom (jeho právnym predchodcom) do 24 mesiacov, bol žalovaný povinný špeciálne provízie vrátiť, čo bolo jasne na začiatku zmluvného vzťahu dojednané. Neobstojí argumentácia žalovaného, že vrátením 100% vyplatených špeciálnych provízií by vykonával manažérske a iné činnosti (žalovaný ako manažér školil a riadil celé tímy nováčikov a tiež aj ďalších žalovanému funkčne podriadených obchodných zástupcov žalobcu) v prospech žalobcu počas celej doby trvania zmluvy zadarmo. Zmluvná úprava týkajúca sa vrátenia špeciálnych provízií o akú ide v prejednávanej veci (s ktorou súhlasili obe zmluvné strany ako podnikateľské subjekty) upravuje vzťahy dvoch podnikateľských subjektov s ohľadom na riziko poistného trhu a ak by neexistovala, tak by mohol byť vytvorený priestor k špekulatívnemu konaniu obchodných zástupcov. Mohlo by tak dochádzať k tomu, že obchodní zástupcovia by už po niekoľkých mesiacoch ukončili spoluprácu, pričom špeciálne provízie by si ponechali, čo by bolo nepochybné ekonomicky nevhodné pre zastúpeného. Zmluvná voľnosť, ktorá jednou zo základných zásad Obchodného zákonníka, umožňuje realizovať zámyery zmluvných strán v súlade s ich individuálnymi cieľmi a potrebami. Ak sa zmluvné strany dohodli, a tým prejavili vôľu byť dohodou viazané, platí zásada pacta sunt servanda (zmluvy sa majú dodržiavať), a to bez ohľadu na to, či plnenie povinnosti je pre niektorú zo strán nevýhodné. Preto, ak žalobca ako zastúpený vo svojich zmluvných podmienkach, s ktorými bol žalovaný riadne oboznámený, zakotvil pravidlo o zotrvaní s ním v zmluvnom vzťahu 24 mesiacov ako rozvážovacia podmienka pre nárok žalovaného ako obchodného zástupcu na špeciálne provízie (t.j. odplatu nad rozsah provízie priamo závislej od počtu alebo finančného objemu obchodov dojednaných medzi zastúpeným a tretími osobami), ktoré mu boli vyplatené, potom nemožno takéto zmluvne dojednanie považovať za neplatné

a taktiež ani výkon práva žalobcu na vrátenie špeciálnych provízií od žalovaného ako rozporný so zásadami poctivého obchodného styku. Navyše je potrebné zdôrazniť, že zmluvné strany sa na ukončení zmluvného vzťahu dohodli, nešlo o jednostranné a bezdôvodné ukončenie zmluvného vzťahu zo strany žalobcu, ktoré žalovaný nemal možnosť ovplyvniť, kedy by bolo možné uvažovať o tom, že výkon práva žalobcu na vrátenie špeciálnych provízií by mohol byť v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. Zo strany žalovaného došlo k dobrovoľnému skončeniu zmluvného vzťahu so žalobcom pred uplynutím 24 mesiacov a žalovaný si musel byť vedomý svojej povinnosti vrátiť vyplatené tzv. špeciálne provízie.

Pokiaľ ide o poukazy žalovaného na rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 16Cb/140/2016 zo dňa 4.4.2017, rozsudky Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Obo/38/2008 z 22.4.2009, sp. zn. 5Obdo/15/2007 a uznesenie sp. zn. 5Cdo/130/2018 z 27.8.2020 a tiež uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 31Cob/80/2020 zo dňa 14.12.2021, odvolací súd uvádza, že tieto rozhodnutia nemožno považovať za ustálenú rozhodovaciu prax. Tú tvoria stanoviská a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali, ďalej rozhodnutia Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva, prípadne Súdneho dvora Európskej únie (por. napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 6.3.2017 sp. zn. 3 Cdo 6/2017, z 31.10.2017 sp. zn. 6 Cdo/129/2017). Zároveň v zmysle judikátu R 71/2018 do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

Vo veci vedenej na Najvyššom súde SR pod sp. zn. 5Obdo/15/2007 bol predmetom konania nárok žalobcu ako obchodného zástupcu na odstúpné, keď žalovaný ako zastúpený bezdôvodne ukončil zmluvu o obchodnom zastúpení, pričom medzi stranami bola sporná výška odstúpného. Žalobca výšku odstúpného uplatnil nielen zo súm provízie, ktoré mu počas trvania zmluvného vzťahu boli vyplatené, ale aj zo súm vyplatených mu ako výkonnostná odmena za manažérsku činnosť, pričom podľa názoru odvolacieho súdu túto zložku odmeny nemožno považovať za províziu a z tejto časti odmeny mu neprináleží odstúpné. Rozhodnutím sp. zn. 5Odo/15/2007 z 25. júna 2008 dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a uviedol, že ust. § 659 ods. 1 ObZ je v podstate implementáciou čl. 6 ods. 2 Smernice, pričom z hľadiska posúdenia, či určitá dohodnutá zložka odplaty za činnosť obchodného zástupcu je províziou pre účely výpočtu odstúpného, nie je rozhodujúce, ako je nazvaná v zmluve, ale či spĺňa pojmové znaky provízie. Keďže odvolací súd sa v danej veci charakterom odplaty nezaoberal a svoje odôvodnenie založil len na skutočnosti, že druhá zložka odplaty nebola v zmluve nazvaná províziou, jeho záver, že v tejto časti nešlo o províziu, považoval dovolací súd za predčasný a z hľadiska správnosti aj za nepreskúmateľný.

Vo veci sp. zn. 5Obo/38/2008 Najvyšší súd SR ako súd odvolací rozsudok súdu prvého stupňa zrušil vo zvyškovo zamietajúcej časti. Predmetom odvolacieho konania bolo žalobkyňou uplatnené právo na vyplatenie odstúpného v zmysle § 669 a nasl. ObZ v súvislosti so zánikom zmluvy o obchodnom zastúpení, ktorú žalovaný vypovedal bez uvedenia dôvodu a medzi účastníkmi bol rozpor v otázke výšky odplaty, ktorá tvorí základ pre výpočet odstúpného. Súd prvého stupňa vypočítal výšku odstúpného iba zo ziskateľskej provízie, pričom podľa odvolacieho súdu z odôvodnenia jeho rozhodnutia nebolo možné zistiť, prečo považoval za relevantný iba tento druh provízie a k spornému pojmu „priebežnej“ provízie, ktorý nebol upravený v zmluve o obchodnom zastúpení, resp. v prílohe k nej, iba uviedol, že z obsahu čl. I zmluvy možno skôr dospieť k záveru, že ide v prenesenom slova zmysle skôr o poskytovanie provízie za starostlivosť o klientov. Podľa odvolacieho súdu sa súd prvého stupňa charakterom odplaty s ohľadom na ust. § 659 ObZ, ktoré je implementáciou čl. 6 ods. 2 Smernice, vôbec

nezaoberal, ani neuviedol, prečo považuje výpočet žalobkyne za nesprávny. Svoje odôvodnenie založil len na závere, že spravodlivé je vyplatenie odstupného vypočítaného iba zo ziskateľskej provízie a takýto záver nemal oporu vo vykonanom dokazovaní a vzhľadom na nedostatok dôvodov nebol ani z hľadiska jeho správnosti preskúmateľný.

Pokiaľ ide o uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/130/2018 z 27. augusta 2020, týmto dovolací súd dovolanie žalovanej (obchodnej zástupkyne, ktorá bola zaviazaná na zaplatenie 5.400 eur s príslušenstvom titulom vrátenia štartovacej provízie z dôvodu nesplnenia podmienky trvania zmluvy) z dôvodu jeho neprípustnosti odmietol.

V zrušujúcom uznesení tunajšieho súdu sp. zn. 31Cob/80/2020 zo dňa 14.12.2021 bola síce riešená obdobná právna vec, avšak tu odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie z dôvodu jeho nedostatočného odôvodnenia, keď súd prvej inštancie žiadne konkrétne ustanovenia príslušných zmlúv o finančnom sprostredkovaní, o ktoré svoj záver o dôvodnosti nároku žalobcu na vrátenie špeciálnej provízie oprel, neuviedol a tiež vôbec neposúdil nárok žalobcu vo vzťahu k relevantným ustanoveniam § 659 ods. 1, § 662 ods. 1 až 3 ObZ, či vo svetle čl. 11 Smernice.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že rozhodnutia, na ktoré žalovaný v rámci svojho odvolania poukazoval, nepodporujú jeho argumentáciu, že tzv. špeciálne provízie je potrebné považovať za províziu v zmysle § 659 ods. 1 ObZ a dojednanie o povinnosti vrátiť špeciálne provízie odporuje ust. § 662 ods. 3 ObZ a čl. 11 Smernice.

Vo vzťahu k odvolacej námietke žalovaného, že nárok žalobcu na vrátenie provízií zanikol z dôvodu nečinnosti žalobcu a už nie je nárokovateľný ani vymáhateľný, keďže žalobca v lehote do 2 rokov od ukončenia zmluvného vzťahu so žalovaným (v zmysle zmluvy a jednotlivých províznych podmienok) žalovaného nepožiadaval o uhradenie pohľadávok titulom vyplatených provízií a žalovanému v tejto lehote nedoručil ani konečné vyúčtovanie, odvolací súd uvádza, že ani táto nebola dôvodná. Súd prvej inštancie správne uviedol, že žalobca nebol povinný vyžiadať si od žalovaného vrátenie vyplatených špeciálnych provízií najneskôr do 2 rokov od ukončenia obchodnej zmluvy medzi žalovaným a žalobcom. Ani z ustanovení zmluvy a províznych podmienok, na ktoré poukazoval žalovaný, nemožno vyvodiť prípadnú dohodu strán o zániku, príp. nevymáhateľnosti nároku žalobcu na vrátenie špeciálnych provízií v prípade nedoručenia vyúčtovania, resp. výzvy do 2 rokov od ukončenia zmluvného vzťahu žalovanému. Základným účelom inštitútu preklúzie je pôsobiť na subjekty právnych vzťahov, aby v primeraných lehotách uplatňovali svoje práva (nároky) a zároveň aj zabrániť tomu, aby ani jedna strana týchto vzťahov nebola vystavená právnej neistote po časovo neprimeranú dobu. Preklúzia znamená zánik práva neuplatnením v zákonom stanovenom čase, ktorý nastáva len v zákonom stanovených prípadoch. Žiadny právny predpis a ani zmluvné dojednanie medzi stranami nestanovujú zánik nároku žalobcu, resp. zánik vymáhateľnosti tohto nároku na vrátenie vyplatených provízií, ako správne uviedol i súd prvej inštancie. Skutočnosť, že žalobca nezaslal záverečné vyúčtovanie žalovanému do dvoch rokov od skončenia ich spolupráce, nemá za následok stratu práva žalobcu domáhať sa vrátenia provízie.

Odvolací súd nesúhlasí ani s námietkou žalovaného, že napadnuté rozhodnutie je arbitrálne a nepreskúmateľné. Všeobecný súd totiž nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument sporovej strany, z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejme všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia (I. ÚS 76/07). Uvedené kritériá pre dostatočné odôvodnenie napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie splnil. K tomuto záveru dospel odvolací súd po jeho preskúmaní, keď z rozsudku bolo zrejme, že súd prvej inštancie sa dostatočne vyjadril ku skutkovým a právnym otázkam relevantným pre rozhodnutie o spore. Rovnako dostatočné je aj odôvodnenie týkajúce sa právneho posúdenia veci, keďže z odôvodnenia rozsudku je zrejme, pod hypotézu akej právnej normy bol subsumovaný zistený skutkový stav a podľa

akej právnej normy bola vec posúdená. Odvolací súd zdôrazňuje, že to, že sa odvolateľ nestotožnil so skutkovým a právnym hodnotením veci a samotným meritorným rozhodnutím súdu prvej inštancie o spore, bez ďalšieho netvorí vadu procesného postupu. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania (sporovej strany), aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04).

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov, po vyporiadaní sa s podstatnou odvolacou argumentáciou žalovaného, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej ako vecne správny, vrátane vecne správneho závislého výroku o náhrade trov konania, odvolacími dôvodmi žiadnej zo strán osobitne nenapadnutým, s použitím § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

Ostatnou odvolacou argumentáciou žalobcu nespôsobilou ovplyvniť rozhodnutie vo veci sa odvolací súd nezaoberal. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní totiž nemá (nemusí) odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

V odvolacom konaní fakticky plne úspešnému žalobcovi vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania (v zmysle § 255 ods. 1 v spojení s ust. § 396 ods. 1 CSP), o ktorom nároku v zmysle § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP musí aj bez návrhu rozhodnúť odvolací súd, keďže týmto rozhodnutím sa predmetné konanie končí. Z obsahu spisu vyplýva, že v danom prípade žalobca bol v odvolacom konaní pasívny, nevykonával žiaden procesný úkon, náhradu trov konania si neuplatnil, ani nevyčísľil a podľa obsahu spisu mu ani žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli.

Civilný sporový poriadok výslovne nerieši situáciu, ak strana, ktorá na základe procesných ustanovení má nárok na náhradu trov konania, o náhradu trov zjavne neprejavila záujem, navyiac podľa obsahu spisu jej v odvolacom konaní ani žiadne nevznikli. Na daný prípad nie sú k dispozícii ani analogicky použiteľné ustanovenia Civilného sporového poriadku alebo iného zákona (analogia legis alebo iuris).

Odvolací súd preto s použitím Základných princípov čl. 4 ods. 2 CSP aplikoval na rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania princíp racionálneho zákonodarcu a o náhrade trov odvolacieho konania žalobcu rozhodol podľa fiktívnej normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom. Vychádzal pritom z pomyselnej normy, že ak si strana náhradu trov konania neuplatní, ani jej podľa obsahu spisu v konaní žiadne nevznikli, je v súlade s čl. 17 základných princípov CSP zakotvujúcim procesnú ekonomiu rozhodnúť priamo tak, že sa jej náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď žalobcovi žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho sporu.

Odvolací súd s poukazom na uvedenú argumentáciu potom rozhodol tak, že žalobcovi náhradu trov tohto odvolacieho konania nepriznal.

Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP). Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP). Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP). Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).